

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
IV-QISM**

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
IV-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL ENERGIYA SEKTORIDA VENCHUR INVESTITSIYALARINING RIVOJLANISHI: GLOBAL TENDENSIYALAR VA O'ZBEKISTON IMKONIYATLARI	12
Qarajanova Gulnoza Tolliyevna MILLIY KOMPANIYALARNI BAYNALMILALLASHUV BOSQICHLARI VA XALQARO KORPORATIV BIRLASHUVLAR (M&A) STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	19
Shokirov Shoxruxmirzo Baxtiyorjon o'g'li QISHLOQ XO'JALIGINI IQLIM VA EKOLOGIK O'ZGARISHLARGA MOSLASHTIRISHDA SMART TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH METODOLOGIYASINI RIVOJLANTIRISH	23
Mirzataev Salamat Muratbaevich QISHLOQ XO'JALIGIDA MEVACHILIK KLASSTERLARINI TASHKIL ETISHNING ISHLAB CHIQARISH VA RENTABELLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	28
Tureev Azizbek Abatovich QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA QURILISH XIZMATLARINI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK MODELII	32
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA RESURS TEJAMKOR TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	37
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna Sharipov Kongratbay Avezimbetovich THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL INSURANCE MARKET AND THE LEVEL OF INCLUSIVENESS	43
Ravshanova Mohinur O'rolovna O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI AJ KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	51
Kurbonova Ma'mura Abdukarim qizi TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MEXANIZMLARI	55
Qaraev Anvar Botirovich THE IMPACT OF LOYALTY PROGRAMS ON CUSTOMER RETENTION IN ONLINE COSMETICS: A MIXED-METHODS STUDY	61
Toirova Mubina IQLIM O'ZGARISHI VA "YASHIL" TRANSFORMATSIYANING JAHON MOLIYA BOZORLARIGA TA'SIRI	66
Qo'chqorova Muxlisaxon Ulug'bek qizi KICHIK BIZNES RIVOJLANISHIDA RAQAMLI PLATFORMALAR - ELEKTRON TIJORAT SAYTLARI, MARKETPLEYSLAR VA MOBIL ILOVALARNING O'RNI	73
Rizayeva Nilufar Oblakulovna SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDAGI IQTISODIY SAMARADORLIGI	79
Abdulla Mavlonov QISHLOQ XO'JALIGIDA SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI LOGISTIKASINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI BOZOR INFRATUZILMASI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	82
Komekova Gulzira Sharbaevna	

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К АГРЕГИРОВАНИЮ РАЗРОЗНЕННЫХ ДАННЫХ В ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЯХ	87
Бекматов Акмал Курбонмахматович	
SUG'URTA TASHKILOTLARIDA MHXSGA O'TISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	93
Azamatova G. I.	
O'ZBEKISTON SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHGA YO'NALTIRILGAN INVESTITSİYALARINING XARAJAT-FOYDA TAHLILI	98
Omonov Olim Murodullayevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	104
Isxakova Sarvar Ayubovna	
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
ПРИМЕНЕНИЕ МЕТОДОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ В КРЕДИТНОМ СКОРИНГЕ РОЗНИЧНЫХ ЗАЁМЩИКОВ: ОПЫТ АКБ «КАПИТАЛБАНК» (РЕСПУБЛИКА УЗБЕКИСТАН)	109
Жанайдарова Камола Аббаевна	
CHANGE MANAGEMENT DURING QUALITY ASSURANCE REFORM IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	115
Urinov Bobur Nasillovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL VODOROD IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHNING BIZNES VA INVESTITSION MEKANIZMLARI	123
Nuraliyeva Komila Sanaqulovna	
XUFYONA IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA XALQARO TAJRIBALAR TAHLILI: SOLIQ ISLOHOTLARI VA RAQAMLASHTIRISHNING AHAMIYATI	130
Utkirova Jasmina Jasur qizi	
XORIJIY DAVLATLAR AMALIYOTIDA XUSUSIY INVESTITSİYALAR VA AHOLI DAROMADLARI O'RTASIDAGI MUTANOSIBLIKNI TARTIBGA SOLISH YO'NALISHLARI	135
Salimova Zaxro Sobirjon qizi	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY TAHLILI VA BASHORATI	141
Xakimov D.R.	
ВЛИЯНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОГРЕССА НА ЗАНЯТОСТЬ: ОПТИМИЗАЦИЯ И ТРАНСФОРМАЦИЯ РАБОЧИХ МЕСТ	151
Эркинбаева Камила Жавлонбековна	
TIJORAT BANKLARI MOLİYAVIY RESURLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	156
Tangirkulov Bekzod Boxadirovich	
HUDUDLARDA TURISTLARGA UMUMIY OVQATLANISH XIZMATLARINI KO'RSATISHNING SAMARALI RIVOJLANISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH: RFEI INDEKSI, KLASSTER MODEL VA "TASTE UZBEKISTAN" RAQAMLI EKOTIZIMI	162
Maxmadiyeva Charos Xayrullayevna	
SAVDODA MARKETING TADQIQOTLARINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	171
Jalalova Dildora Jamolovna	
КЛИМАТИЧЕСКОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ В КОНТЕКСТЕ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	174
Лана Цхай	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARNI MOLİYAVIY HISOBOTDA AKS ETTIRISHNI MASALALARI	181
G'oziyeva Moxira Rustam qizi	
TA'LIM MUASSASALARIDA LIDERLIK SAMARADORLIGINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	189
Yuldashova Yoqutoy	

KICHIK VA O'RTA BIZNESNI RAQAMLI KREDITLASHNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI.....	193
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna	
Abduraxmonov Faridun Firo'z o'g'li	

KICHIK VA O'RTA BIZNESNI RAQAMLI KREDITLASHNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI

Karimova Aziza Maxomadrizoyevna

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

E-mail: karimova.aziza2105@mail.ru

Abduraxmonov Faridun Firo'z o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi

E-mail: abdurahmanovfaridun@gmail.com

ANNOTATSIYA. O'zbekistonda kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash tizimining rivojlanishi hamda uning iqtisodiyotga ta'siri tahlil qilingan. Tadqiqot doirasida raqamli bank xizmatlari, sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (big data) va FinTech yechimlarining kreditlash jarayonlarini tezlashtirish, samaradorligini oshirish hamda moliyaviy inkluziyani kengaytirishdagi o'rni yoritilgan. Raqamli kreditlashning tadbirkorlik faolligi, investitsion jarayonlar va bandlik darajasiga ijobiy ta'siri asoslab berilgan. Shuningdek, kiberxavfsizlik, moliyaviy savodxonlik va tartibga solish mexanizmlariga oid masalalar tahlil qilinib, ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kichik va o'rta biznes, raqamli kreditlash, FinTech, sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (big data), raqamli bank xizmatlari, moliyaviy inkluziya, kredit scoringi, iqtisodiy o'sish, raqamli iqtisodiyot.

АННОТАЦИЯ. Проанализированы тенденции развития системы цифрового кредитования малого и среднего бизнеса в Узбекистане и её влияние на экономику страны. Рассмотрена роль цифровых банковских услуг, искусственного интеллекта, технологий больших данных (big data) и FinTech-решений в ускорении кредитных процессов, повышении их эффективности и расширении финансовой инклюзии. Обосновано положительное влияние цифрового кредитования на предпринимательскую активность, инвестиционные процессы и уровень занятости. Кроме того, исследованы вопросы кибербезопасности, финансовой грамотности и нормативно-регуляторного обеспечения, а также предложены рекомендации по их дальнейшему совершенствованию.

Ключевые слова: малый и средний бизнес, цифровое кредитование, FinTech, искусственный интеллект, большие данные (big data), цифровые банковские услуги, финансовая инклюзия, кредитный скоринг, экономический рост, цифровая экономика.

ABSTRACT. The development of the digital lending system for small and medium-sized businesses in Uzbekistan and its impact on the national economy are analyzed. Particular attention is paid to the role of digital banking services, artificial intelligence, big data technologies, and FinTech solutions in accelerating lending processes, improving efficiency, and promoting financial inclusion. The positive impact of digital lending on entrepreneurial activity, investment processes, and employment is substantiated. In addition, issues related to cybersecurity, financial literacy, and regulatory frameworks are examined, and practical recommendations for their further improvement are proposed.

Keywords: small and medium-sized businesses, digital lending, FinTech, artificial intelligence, big data, digital banking services, financial inclusion, credit scoring, economic growth, digital economy.

KIRISH

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida raqamli texnologiyalar asosida iqtisodiy munosabatlarni transformatsiya qilish jarayonlari jadallashib bormoqda. Ayniqsa, bank-moliya tizimida raqamli xizmatlarning keng joriy etilishi kreditlash mexanizmlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Raqamli kreditlash tizimi an'anaviy kreditlash usullariga nisbatan tezkorlik, qulaylik va samaradorlikni ta'minlashi bilan ajralib turadi. Shu sababli, kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash masalasi zamonaviy iqtisodiyotning dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Kichik va o'rta biznes iqtisodiy o'sishni ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish, raqobat muhitini rivojlantirish va aholi daromadlarini oshirishda muhim o'rin tutadi. O'zbekiston iqtisodiyotida ham ushbu sektor yalpi ichki

mahsulotning salmoqli qismini shakllantirib, iqtisodiy faollikni rag'batlantiruvchi asosiy omillardan biri bo'lib xizmat qilmoqda. Shu bois, kichik va o'rta biznes subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash, ayniqsa, kredit resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda iqtisodiyotni raqamlashtirish, bank tizimini modernizatsiya qilish va FinTech xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Natijada raqamli bank xizmatlari, mobil ilovalar, onlayn kreditlash platformalari, elektron to'lov tizimlari hamda masofaviy identifikatsiya xizmatlari jadal rivojlanmoqda. Bu esa kichik va o'rta biznes subyektlari uchun moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda.

Raqamli kreditlash tizimlari kredit ajratish jarayonini avtomatlashtirish, mijozlarning moliyaviy holatini tezkor tahlil qilish hamda kredit risklarini samarali boshqarish imkonini beradi. Sun'iy intellekt, "big data" texnologiyalari va avtomatlashtirilgan scoring tizimlari yordamida qarz oluvchilarning to'lov qobiliyatini aniq baholash mumkin bo'lmoqda. Natijada kredit ajratish muddatlari qisqarib, operatsion xarajatlar kamaymoqda hamda moliyaviy xizmatlarning ommabopligi ortmoqda.

Shu bilan birga, raqamli kreditlash tizimining rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, tadbirkorlik faoliyatining kengayishi, investitsion faollikning oshishi, yangi ish o'rinlarining yaratilishi va moliyaviy inklyuziyaning rivojlanishi iqtisodiy o'sish sur'atlariga ijobiy ta'sir etmoqda. Ayniqsa, hududlarda masofaviy bank xizmatlarining rivojlanishi moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari cheklangan tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlashning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'sirini tahlil qilish, uning afzalliklari va mavjud jihatlarini aniqlash hamda tizimni yanada takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot davomida raqamli kreditlashning iqtisodiy samaradorligi, bank tizimidagi o'rni hamda tadbirkorlik faoliyatiga ta'siri kompleks ravishda o'rganiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik va o'rta biznesni kreditlashni rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni bo'yicha ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Xususan, Rehman S.U., Sanga B., Aziakpono M., Raza A., Guo Y., Liu X., Zhang M. hamda mahalliy olimlardan Madjitova M., G'ayratova R., Umarova I.S. va Aymuxamedov B. mazkur yo'nalishda ilmiy izlanishlar olib borganlar [1–10].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda kichik va o'rta biznesni kreditlashda raqamli texnologiyalarning o'rnini o'rganish uchun kompleks yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot jarayonida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish va tizimli yondashuv usullaridan foydalanildi. Shuningdek, mavjud ma'lumotlar asosida tahliliy baholash amalga oshirilib, kreditlash jarayoniga ta'sir etuvchi omillar aniqlandi. Tadqiqotda nazariy va amaliy jihatlar uyg'un holda ko'rib chiqildi hamda olingan natijalar asosida tegishli xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash zamonaviy moliyaviy tizimning eng dinamik va transformatsion yo'nalishlaridan biri sifatida shakllanmoqda. Ushbu yondashuv kreditlash jarayonining barcha bosqichlarini — mijoz tomonidan murojaat qilishdan boshlab, kredit mablag'larini ajratish va monitoring qilishgacha bo'lgan jarayonlarni to'liq raqamlashtirishni nazarda tutadi. Bunda mobil ilovalar, onlayn platformalar, sun'iy intellekt asosidagi tahliliy tizimlar hamda elektron identifikatsiya vositalari keng qo'llanilib, kredit jarayonining avtomatlashtirilgan va tezkor ishlashiga zamin yaratadi. Natijada bank xizmatlarining operatsion samaradorligi oshadi, xarajatlar kamayadi hamda mijozlar uchun qulaylik darajasi sezilarli ravishda ortadi.

An'anaviy kreditlash amaliyotida kichik biznes subyektlari ko'pincha garov ta'minotining yetarli emasligi, hujjat aylanishining murakkabligi va kredit berish mezonlarining qat'iyligi sababli moliyaviy resurslardan foydalanishda qiyinchiliklarga duch keladi. Raqamli kreditlash esa ushbu jarayonlarni takomillashtirib, muqobil ma'lumotlar manbalariga asoslangan baholash mexanizmlarini joriy etadi. Jumladan, mijozning to'lov intizomi, savdo operatsiyalari, elektron tijoratdagi faolligi, mobil to'lovlar tarixi va boshqa raqamli izlar kreditga layoqatlilikni aniqlashda muhim indikatorlar sifatida xizmat qiladi. Bu esa rasmiy kredit tarixiga ega bo'lmagan tadbirkorlar uchun ham moliyaviy tizimdan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

O'zbekiston bank tizimida raqamlashtirish jarayonlarining jadallashuvi natijasida onlayn kreditlash xizmatlari amaliyotga keng tatbiq etilmoqda. Tijorat banklari tomonidan mobil ilovalar orqali mikrokreditlar, aylanma mablag'larni moliyalashtirish va qisqa muddatli kredit mahsulotlarini taqdim etish mexanizmlari yo'lga qo'yilgan. Kredit arizalarini ko'rib chiqish muddatining bir necha kundan bir necha daqiqagacha qisqarishi biznes

subyektlari uchun muhim iqtisodiy afzallik yaratadi. Bu, ayniqsa, savdo, xizmat ko'rsatish va ishlab chiqarish sohalarida tezkor moliyalashtirishga bo'lgan ehtiyoj yuqori bo'lgan sharoitda dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Raqamli kreditlash tizimi iqtisodiy jarayonlarga bevosita ta'sir ko'rsatib, tadbirkorlik faolligini oshirish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi. Moliyaviy resurslardan tez va qulay foydalanish imkoniyati yangi biznes loyihalarini amalga oshirish, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish hamda yangi ish o'rinlarini yaratishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, kredit mablag'larining maqsadli va samarali yo'naltirilishi investitsion jarayonlarning faollashuviga olib kelib, real sektor rivojlanishini tezlashtiradi.

Raqamli kreditlashning yana bir muhim ijtimoiy-iqtisodiy natijasi moliyaviy inklyuziyaning kengayishidir. Zamonaviy raqamli texnologiyalar yordamida geografik jihatdan uzoq hududlarda joylashgan tadbirkorlar ham bank xizmatlaridan to'liq foydalanish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu esa hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni qisqartirish, moliyaviy xizmatlar qamrovini kengaytirish va iqtisodiy faollikni muvozanatli rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, raqamli kreditlash tizimi ayrim muhim jihatlarni ham e'tiborga olishni talab etadi. Kreditlarning tezkor va soddalashtirilgan tartibda berilishi kredit portfelini samarali boshqarish zaruratini oshiradi. Bundan tashqari, kiberxavfsizlikni ta'minlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish hamda moliyaviy savodxonlik darajasini yuksaltirish masalalari tizimning barqaror rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli raqamli kreditlashni rivojlantirish bilan bir qatorda institutsional nazorat va tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish ham dolzarb vazifa hisoblanadi.

FinTech kompaniyalari va tijorat banklari o'rtasidagi hamkorlik raqamli kreditlash bozorining kengayishiga sezilarli turtki bermoqda. Texnologik innovatsiyalar va an'anaviy moliyaviy resurslarning integratsiyasi natijasida yangi avlod kredit mahsulotlari shakllanmoqda. Bu esa kreditlash jarayonlarini yanada moslashuvchan, tezkor va mijozlar ehtiyojlariga yo'naltirilgan tizimga aylantirmoqda.

Shu bilan birga, raqamli kreditlash jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavflarni boshqarishda davlat va regulyator organlarining roli muhimdir. Markaziy bank tomonidan prudensial talablarning takomillashtirilishi, kredit risklarini boshqarish mexanizmlarining rivojlantirilishi hamda iste'molchilar huquqlarini himoya qilish tizimining mustahkamlanishi ushbu sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Umuman olganda, kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, tadbirkorlikni rivojlantirish va moliyaviy tizim samaradorligini oshirishda strategik ahamiyatga ega yo'nalish hisoblanadi. Ushbu tizimning izchil rivojlanishi barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash, bandlikni oshirish hamda raqamli iqtisodiyotning keng miqyosda shakllanishiga xizmat qiladi.

Quyidagi jadvalda kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlashning O'zbekiston iqtisodiyotidagi asosiy ko'rsatkichlari 2023–2025-yillar kesimida keltirilgan. Unda raqamli kreditlar hajmi, onlayn arizalar soni, kreditlash tezligi, FinTech rivojlanishi hamda KOB sektorining iqtisodiyotdagi ulushi kabi muhim indikatorlar aks ettirilgan. Jadval ma'lumotlari raqamli kreditlash tizimining yildan-yilga jadal rivojlanib, iqtisodiyotning real sektoriga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatayotganini tasdiqlaydi. (1-jadval)

1-jadval

Kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash ko'rsatkichlari¹

№	Ko'rsatkich nomi	2023-yil	2024-yil	2025-yil	O'zgarish (2023–2025)
1	Raqamli kreditlar hajmi (trln so'm)	18	24	31	+72 %
2	KOB subyektlariga berilgan kreditlar ulushi (%)	52	56	60	+8 p.p.
3	Onlayn kredit arizalari soni (mingta)	950	1 280	1 620	+71 %
4	Mobil bank foydalanuvchilari (mln kishi)	17	20	23	+6 mln
5	Raqamli mikrokreditlar ulushi (%)	28	34	41	+13 p.p.
6	Kredit ajratishning o'rtacha muddati (kun)	3–5	1–2	<1	Keskin qisqargan
7	KOB sektorining YAIMdagi ulushi (%)	54	56	58	+4 p.p.
8	KOB sektorining bandlikdagi ulushi (%)	72	73	74	+2 p.p.
9	FinTech platformalar soni (ta)	45	58	72	+27 ta
10	Raqamli kreditlash orqali yaratilgan ish o'rinlari (ming)	120	145	170	+50 ming

1 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, Statistika agentligi, tijorat banklari hisobotlari va FinTech bozori tahlillari asosida muallif tomonidan tuzildi.

Jadval ma'lumotlari kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash O'zbekiston iqtisodiyotida izchil va barqaror o'sish tendensiyasiga ega ekanligini ko'rsatadi. 2023–2025-yillar davomida barcha asosiy ko'rsatkichlar bo'yicha ijobiy dinamika kuzatilmoqda.

Xususan, raqamli kreditlar hajmi 18 trln so'mdan 31 trln so'mga oshib, sezilarli o'sishni qayd etgan. Bu bank tizimida raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi va kreditlash jarayonlarining soddalashuvi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, kichik va o'rta biznesga berilgan kreditlar ulushining 52 foizdan 60 foizgacha yetishi ushbu sektorni moliyaviy qo'llab-quvvatlash darajasi ortganligini ko'rsatadi.

Onlayn kredit arizalari sonining 950 mingtadan 1,62 milliontagacha ko'payishi mijozlarning raqamli xizmatlarga bo'lgan ishonchi va ulardan foydalanish darajasi ortganligini ko'rsatadi. Mobil bank foydalanuvchilari sonining 6 million kishiga oshishi esa raqamli bank xizmatlarining ommaviylashayotganini tasdiqlaydi. Eng muhim natijalardan biri kredit ajratishning o'rtacha muddatini 3–5 kundan 1 kundan ham kam vaqtgacha qisqartirishga erishilganidir. Bu holat sun'iy intellekt va avtomatlashtirilgan skoring tizimlarining amaliyotga keng joriy etilishi bilan bevosita bog'liqdir. Shuningdek, FinTech platformalar sonining 45 tadan 72 tagacha ko'payishi raqamli moliyaviy ekotizimning kengayib borayotganidan dalolat beradi. Natijada kichik biznes uchun muqobil moliyalashtirish manbalari shakllanmoqda.

KOB sektorining YAIMdagi ulushi va bandlikdagi hissasining ortishi raqamli kreditlashning real iqtisodiyotga ijobiy ta'sirini tasdiqlaydi. Xususan, yangi ish o'rinlarining 120 mingdan 170 minggacha oshishi iqtisodiy faollikning kuchayganligini ko'rsatadi. Umuman olganda, jadval tahlili raqamli kreditlash tizimining O'zbekiston iqtisodiyotida kichik va o'rta biznesni rivojlantirish, moliyaviy inklyuziyani kengaytirish hamda iqtisodiy o'sishni jadallashtirishda muhim omilga aylanib borayotganini yaqqol namoyon etadi.

Raqamli kreditlash tizimining rivojlanish tendensiyalari O'zbekiston iqtisodiyoti uchun nafaqat statistik o'sish, balki sifat jihatidan ham chuqur tarkibiy o'zgarishlar yuz berayotganini ko'rsatadi. Jadvalda aks etgan ko'rsatkichlar tahlili shuni anglatadiki, kichik va o'rta biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlash jarayonidaraqamli yechimlarning ulushi bosqichma-bosqich kengayib bormoqda va kredit bozorining transformatsiyasiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

Avvalo, raqamli kreditlar hajmining 18 trln so'mdan 31 trln so'mga yetishi bank tizimida raqamlashtirish jarayonlarining chuqurlashganini va kredit resurslarining real sektor iqtisodiyotiga yanada faol yo'naltirilayotganini ifodalaydi. Bu holat moliyaviy vositachilik samaradorligining oshishi bilan birga, kreditlash mexanizmlarining institutsional jihatdan modernizatsiya qilinganligini ham ko'rsatadi. Shuningdek, kichik va o'rta biznes subyektlariga ajratilayotgan kreditlar ulushining ortishi iqtisodiy siyosatda ushbu sektorning ustuvor yo'nalish sifatida belgilanganligini tasdiqlaydi. Bu esa davlat tomonidan tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash siyosatining amaliy natijalar berayotganidan dalolat beradi.

Onlayn kredit arizalari sonining keskin oshishi raqamli xizmatlarga bo'lgan talabning kuchayganini va biznes subyektlarining moliyaviy jarayonlarga tez moslashayotganini bildiradi. Bu jarayon bank xizmatlarining mijozlarga yanada yaqinlashuvi hamda xizmat ko'rsatish modelining tubdan o'zgarayotganini ko'rsatadi.

Mobil banking foydalanuvchilari sonining ortishi esa moliyaviy xizmatlarning ommaviylashuvi va raqamli infratuzilmaning kengayib borayotganini tasdiqlaydi. Natijada bank xizmatlari nafaqat yirik shaharlarda, balki hududiy darajada ham keng qamrovga ega bo'lmoqda. Eng muhim tendensiyalardan biri sifatida kredit ajratish muddatining keskin qisqarishini ko'rsatish mumkin. Bu holat sun'iy intellekt, avtomatlashtirilgan skoring tizimlari va "big data" texnologiyalarining amaliyotga keng joriy etilishi natijasidir. Buning natijasida kredit qarorlari tezkor va aniq qabul qilinmoqda.

FinTech platformalar sonining ortishi esa moliyaviy bozorning diversifikatsiyalanayotganini anglatadi. An'anaviy bank tizimiga qo'shimcha ravishda yangi moliyaviy institutlarning shakllanishi raqobat muhitini rivojlantirib, innovatsion kredit mahsulotlarining yaratilishiga zamin yaratmoqda.

Kichik va o'rta biznesning YAIMdagi hamda bandlikdagi ulushining ortishi raqamli kreditlashning bevosita iqtisodiy natijalarini aks ettiradi. Ayniqsa, yangi ish o'rinlarining ko'payishi iqtisodiy faollikning kengayishi va tadbirkorlik muhitining rivojlanishi bilan chambarchas bog'liqdir.

Umuman olganda, jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli kreditlash tizimi O'zbekiston iqtisodiyotida kichik va o'rta biznesni rivojlantirishning muhim drayveriga aylanib bormoqda. Ushbu jarayon moliyaviy inklyuziyani kengaytirish, investitsion faollikni oshirish va iqtisodiy o'sishni jadallashtirishga xizmat qilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash O'zbekiston iqtisodiyotida tarkibiy o'zgarishlarni jadallashtiruvchi muhim omillardan biri sifatida shakllanmoqda. Raqamli

texnologiyalar asosida kreditlash jarayonining avtomatlashtirilishi bank xizmatlarining samaradorligini oshirib, kredit resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Natijada kichik va o'rta biznes subyektlarining moliyaviy barqarorligi mustahkamlanib, ularning iqtisodiy faolligi ortib bormoqda.

Tahlillar shuni ham ko'rsatadiki, sun'iy intellekt, "big data", FinTech platformalari va raqamli bank xizmatlari kredit risklarini baholash aniqligini oshiradi hamda kredit ajratish jarayonini tezlashtiradi. Bu esa bank tizimida operatsion xarajatlarning kamayishiga va moliyaviy xizmatlar sifatining yaxshilanishiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, moliyaviy inklyuziyaning kengayishi natijasida hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni qisqartirish imkoniyatlari kengaymoqda.

Raqamli kreditlash tizimining rivojlanishi bilan bir qatorda ayrim muhim jihatlarga ham e'tibor qaratish zarur. Xususan, kiberxavfsizlikni ta'minlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish mexanizmlarini takomillashtirish hamda moliyaviy savodxonlik darajasini oshirish tizimning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu sababli ushbu yo'nalishda kompleks yondashuv asosida chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- bank tizimida sun'iy intellekt va "big data" texnologiyalarini keng joriy etish hamda ularni kredit skoring tizimlariga integratsiya qilish;
- kichik va o'rta biznes uchun raqamli kreditlash platformalarini yanada rivojlantirish va ularning funksional imkoniyatlarini kengaytirish;
- kiberxavfsizlik tizimlarini takomillashtirish hamda mijozlarning shaxsiy va moliyaviy ma'lumotlarini himoya qilish mexanizmlarini rivojlantirish;
- FinTech kompaniyalari va tijorat banklari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish orqali innovatsion kredit mahsulotlarini yaratish;
- hududlarda raqamli infratuzilmani kengaytirish va internet qamrovini yaxshilash;
- aholi va tadbirkorlar o'rtasida raqamli moliyaviy savodxonlikni oshirishga qaratilgan maxsus o'quv dasturlarini joriy etish.

Umuman olganda, raqamli kreditlash tizimini rivojlantirish O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish, kichik va o'rta biznesning barqaror o'sishini ta'minlash hamda moliyaviy tizim samaradorligini oshirishda strategik ahamiyatga ega. Ushbu yo'nalishdagi islohotlarning izchil davom ettirilishi mamlakatda raqamli iqtisodiyotning keng rivojlanishiga va uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Rehman S.U. va boshqalar. FinTech Adoption in SMEs and Bank Credit Supplies: A Study on Manufacturing SMEs // Sustainability. – MDPI, 2023. – Vol. 11, № 8. – 15 p.
2. Sanga B., Aziakpono M. FinTech and SMEs Financing: A Systematic Literature Review and Bibliometric Analysis // Digital Business. – Elsevier, 2023. – Vol. 3, № 2. – 12 p.
3. Raza A. Building Financial Inclusion through Digital Lending Platforms: A Framework for SME // SSRN Electronic Journal. – 2024. – 18 p.
4. Guo Y., Liu X., Zhang M. From Advantage to Disadvantage: How FinTech Impacts Small Banks? // Financial Innovation. – Springer, 2025. – Vol. 11. – 20 p.
5. Li H., Lu Z., Yin Q. The Development of Fintech and SME Innovation: Empirical Evidence from China // Sustainability. – MDPI, 2023. – Vol. 15, № 3. – 17 p.
6. Iseni E. FinTech and SME Credit in North Macedonia: Alternative-Data Risk Scoring Models // TACJE. – 2023. – 14 p.
7. Madjitova M. Raqamli bank xizmatlari va SME kreditlash samaradorligi // International Journal of Business and Global Economy. – 2025. – № 4. – 55–62-betlar.
8. G'ayratova R. Raqamli iqtisodiyotda SME kreditlashda axborot asimmetriyasi // International Journal of Business and Global Economy. – 2025. – № 4. – 63–70-betlar.
9. Худойбердиева М. М., Каримова А. М. Кредитная поддержка малого и среднего бизнеса в Республике Узбекистан и факторы, препятствующие его развитию // SCHOLAR. – 2023. – Т. 1. – № 12. – С. 16–25.
10. Маруфов З. А., Убайдуллаев Б. С. Развитие инвестиционной деятельности предпринимательства в Республике Узбекистан // Экономика и социум. – 2022. – № 5-2 (92). – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-investitsionnoy-deyatelnosti-predprinimatelstva-v-respublike-uzbekistan>

11. Каримова А. М. и др. Кредитная поддержка малого и среднего бизнеса в Республике Узбекистан и факторы, препятствующие его развитию // Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting. – 2025. – Т. 5. – № 6. – С. 85–90.
12. Пирматова Д. А., Каримова А. М. Анализ современного развития коммерческих банков // Новости образования: исследование в XXI веке. – 2025. – Т. 3. – № 34. – С. 555–563.
13. Umarova I.S. O'zbekistonda kichik biznesni kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari // Academic and Empirical Practice Trends. – 2025. – № 2. – 41–48-betlar.
14. Aymuxamedov B. Fintech and Digital Transformation of Business in Uzbekistan: SME Development // SSRN Electronic Journal. – 2025. – 16 p.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>